

Kotikaupunkimme

Raahen kirkko

Raahessa kirkko on keskellä kaupunkia, Pekkatorilla. Se on helppo löytää ja tuhannet ihmiset tutustuvat kesäisin kirkkoon. Kuva: Kirsti Vähäkangas.

Raahen Pyhän Kolminaisuuden kirkko

Kirkko odottaa suurremonttia ja satavuotisjuhlaa

Raahen kirkko rakennettiin vuosina 1909-1912 vuonna 1908 [palaneen puukirkon](#) paikalle. Kansallisromanttista tyyliä edustavan kirkon suunnitteli arkkitehti **Josef Stenbäck**. Kirkko rakennettiin graniittilaatoista, jotka louhittiin suurimmaksi osaksi Raahen edustan [saarista](#). Kun raahelaiset suunnittelivat uutta kirkkoa tulipalon jälkeen, kerrotaan heidän päättäneen rakentaa kirkon, joka ei pala. Kirkon kustannusarvio oli 180.000 markkaa.

- Kirkon lämmittämiseen ja valaisemiseen käytettiin tuon ajan huipputekniikkaa, suntio Aimo Koponen tietää ja kertoo, että kirkkoon rakennettiin ilmalämmitys. Betonista valetut kanavat ovat vieläkin olemassa. Kattokruunut ovat loistaneet sähkövaloa alusta saakka. Raahen sähkölaitos täyttää sata vuotta vuonna 2007, joten sähkön käyttö oli 1900-luvun alussa harvojen etuoikeus.

Torni merimerkinä

Kirkon torni on 52 metriä korkea. Alkuperäisissä piirustuksissa torni oli suunniteltu 54 metrin korkuiseksi. Osa seurakuntalaisista ei tyytynyt siihen, että torni rakennettiin vain 52-metriseksi, vaan valitti asiasta tuomiokapituliin. Tuomiokapituli ei kuitenkaan vaatinut muutostöitä.

Kirkon [torni](#) on aikoinaan toiminut merenkulkijoiden merimerkinä. Siltä ajalta tornissa on vieläkin majakan valolaitteet. Hyvin usein rannikkoseudun kirkkojen tornin nokkaan laitettiin [kukko](#), ei ristiä. Niin Raahessakin. Kukko toimii tuuliviirinä. Kukolla on myös uskonnollinen merkitys. Se herättelee seurakuntalaisia sanan äärelle ja muistuttaa heitä kiirastorstai-illan tapahtumista, kun

Pietari kielsi Jeesuksen.

Kirkon tornissa aikaa näyttää vuonna 1911 valmistunut [numerokello](#), jonka omistaa Raahen kaupunki. Raahen Energialaitoksella työskentelevä Arto Ravander on vuodesta 1998 lähtien huolehtinut kellosta. Hän kapuaa viikoittain 165 askelmaa ja nousee kellotapuliiin vetämään ilman sähköä raksuttavan kellon.

Suurremontti tulossa

Kirkon satavuotisjuhlaa ei vielä ole suunniteltu. Ennen sitä kirkko pesee kasvonsa. - Ensi vuonna on tarkoitus aloittaa kirkon sisäpuolen remontin suunnittelu, Koponen kertoo. Tiedossa on maalausurakoita, lvi- ja sähkötoita. Edellisen kerran kirkon sisätilat maalattiin vuonna 1972.

Näyttää myös siltä, että urut joudutaan uusimaan. Kangasalan urkutehtaan valmistamat urut otettiin käyttöön vuonna 1972. Niissä on 34 äänikertaa. Lisäksi käytössä on viisi äänikertaa vanhoista uruista. - Kaukopillistö on alttaripöydän alla, Koponen täsmentää. Toinen kaukopillistö on soinut rosetti-ikkunan yläpuolella. Nämä vanhat puupillistöt ovat suojelukohde.

Heräävä toivo taulun aiheena

Vuonna 1920 oli perustettu alttaritaulurahasto, johon karttui varoja hissun kissun. Vuonna 1922 perustettiin ompeluseura, joka kokoontui tiistaisin viiden vuoden ajan näpräämään tuotteita myyjäisiin. Yli puolet alttaritaulun 100.000 markan hinnasta kerättiin tällä tavalla. Rahasto sai myös testamenttilahjoituksia.

Aimo Koponen on kerännyt kirkon vaiheista vuosien saatossa mapillisen asiakirjoja, joista selviää, että alttaritaulun tilaamista suunnitteli 14-jäseninen toimikunta, jolla oli neljä vaihtoehtoa tutkailtavana: tilataan jäljennös uskonnollisesta taulusta, järjestetään kilpailu suomalaisille taiteilijoille, tilataan taulu melko tuntemattomalta taiteilijalta tai tilataan taulu professori **Eero Järnefeltiltä**. Alttaritaulu tilattiin Järnefeltiltä rouva Heliövaaran esityksestä.

[Taulussa](#) kuvataan Jeesus opetuslasten kanssa myrskyssä. Taiteilija matkusti Italiaan, jossa teki luonnoksia kalastajista ja tutki värimaailmaa. Hän teki luonnoksia myös Helsingissä käyttäen malleina Helsingin yliopiston voimistelulaitoksen oppilaita. Johanneksen mallina toimi raahelainen voimistelunopettaja Elias Lévon. Järnefelt maalasi taulun Pariisissa, koska ei löytänyt Roomasta tarpeeksi isoa ateljeeta.

Ennen kuin taulu saatiin Raahen, se oli esillä Helsingissä. Taiteilija lahjoitti näyttelyn pääsylipputulot alttaritaulurahastoon. Hän maksoi itse alttaritaulun paikalleen panosta koituneet kustannukset. Tämä ei ollut mikään halpa työvaihe, sillä taulu oli eristettävä kiviseinästä asbestilevyllä, jotta se säilyisi turmeltumattomana vaihtuvälämpöisessä tilassa. Taulurahastoon oli karttunut 75.000 markkaa vuoteen 1926 mennessä. Seurakunta maksoi loppuhinnan vähitellen.

Seurakunta järjesti alttaritaulun vihkiäiset syysmarkkinoiden aikaan 9.10.1926. Piispa Koskimies suoritti vihkimisseremonian. Lehti-ilmoituksessa toivottiin, ettei lapsia tuotaisi kirkkoon, jotta kaikki halukkaat aikuiset mahtuvat mukaan. Saman iltana järjestettiin Patalassa juhlapäivällinen, johon piletti maksoi 25 markkaa.

Raahelaiset merimiehet löysivät taideteoksesta virheitä. Yhden mielestä Pietari, joka pitää perää, katsoo väärään suuntaan. Hänen pitäisi katsoa aaltoa. Toisen mielestä opetuslapsi soutaa väärältä puolelta. Merimies Matti Vitolin marmatti, että purje oli maalattu väärälle puolelle mastoa. Purje ei myrskyssä pysy maalatussa asennossa, vaan se pyörähtää maston toiselle puolelle. Järnefeltin kerrotaan vastanneen, että näin on maalauksellisesti parempi. Kyseessä ei ole valokuva vaan taideteos, jolla on sanoma: Jeesus asettaa myrskyn.

Merihenkistä kirkkotaidetta

Kirkon komeat kattokruunut ja lampetit takoi raahelainen taidetakoja [Adolf Fredrik Westman](#). Kattokruunut muistuttavat laivan reelinkä. Myös kirkon tornin peltikatto on hänen tekemänsä.

Westman oli hankkinut mestarinkirjansa Kalajoella kuuluisan valuri Friesin luona. Hänen verstaassaan syntyi kirkonkelloja sekä kruunuja ja lampetteja useisiin kirkkoihin eri puolelle Suomea.

Seurakunnan pitkäaikainen suntio Martta Keränen oli testamentannut omaisuutensa kirkon kaunistusrahastoon. Varojen käyttämiseksi edesmennyt kirkkoherra Eero Permi oli ideoinut kalastaja-aiheen 70-vuotispäivillään. Idea toteutui vuonna 1988, kun kuorin eteläpuoleiseen ikkunaan valmistui lasimaalaus, jonka aiheena ovat Jeesuksen sanat: "Minä teen teistä ihmisten kalastajia." Lasimaalauksen on suunnitellut liminkalainen taiteilija **Matti Lampi**. Taiteilija oli aiheen saatuaan kaavaillut ensin realistista teosta, mutta sitten aihe abstrahoitui hänen mielessään.

Raahen kirkko sai [kirkkolaivan](#) vasta vuonna 1990. Pienoismallin näperteli Olavi Pelkonen rakennusmestari Nils-Erik Kiergegaardin piirustusten mukaan. Hän käytti työhön 2.600 tuntia.

Votiivilaivat olivat yleisiä rannikon kirkkoissa jo purjelaivakaudella. Merimiehet saattoivat lahjoittaa laivan pienoismallin, kun olivat pelastuneet merihädästä. Se saattoi myöskin olla muisto merellä hukkuneista. Raahen vanhan kirkon katossa roikkui votiivilaiva, jonka runkopuun Burmanin ukko oli tuonut Tukholman Skäristä. Kapteeni Montin oli askarrellut siitä täysirikisen fregatin, jossa oli kahta puolta kanuunat.

Tiekirkkona lähes vuosikymmenen

Raahen kirkko on toiminut tiekirkkona vuodesta 1996. - Kirkon ovea oli pidetty auki päivittäin vuodesta 1990, mutta siitä piti luopua järjestyshäiriöiden takia, Koponen muistelee. Tiekirkkoja kirkko-oppaineen hän pitää hyvänä järjestelmänä. - Tämä antaa mahdollisuuden tulla kirkkoon hiljentymään tai vain tutustumaan rakennukseen. Opas on käytettävissä mutta ei tuputa palvelua, hän selvittää. Raahen kirkossa käy kesäisin 3.000 - 3.200 vierailijaa. Kirkossa on saatavilla myös kaupungin esitteitä.

- Tämähän on kaupungin toinen info-piste. Kyllä kirkon aina löytää, Koponen kehaisee.

Kirsti Vähäkangas

Lähteet: Kirkon esitteet, Seurakunnan kotisivu/<http://www.raahenseurakunta.fi>, Eero Permi: Kirkon esittely matkailuoppaille 3.2.1984, Irmeli Marttila: Juttu Rännännärin Suvannosta-tiedotuslehdessä 30.8.2003, Eero Sovelius-Sovio: Juttusarja Raahelaisessa 3.-10.7.2002, Samuli Paulaharju: Wanha Raahe, Teuvo Virtanen: Raahen lukion 2b-luokka/Raahen juttuja v. 1987, opaskurssien luentomateriaalit, lehtileikkeet, Aimo Koponen: Haastattelu ja asiakirjakokoelma

Juttu on julkaistu Raahelaisessa 20.7.2005 - [Sivun sisältöä ei päivitetä](#).

[Kotikirkkomme](#)
[Ookko kuullu](#)

Kotikaupunkimme

